

Kunstkritikerprisen 2014

30. juni 2014, Kulturministeriet, Store Mødesal

Uddrag fra prismodtager Christian Vinds tale:

"I denne 'Oscar-tale' vil jeg gerne takke dig Claus [Carstensen], fordi du tog initiativ til, at vi tog op og så *Kongesønnens Bryllup* på J.F. Willumsens Museum midt i 2009, og midt i udstillingen begyndte at tale om Francis Picabia. Og da jeg syntes, at jeg skulle komme igen på den, nævnte jeg Julian Schnabel, hvis arbejde rummer noget lignende willumsensk. Jeg kan stadig se dig for mig, da du helt eksalteret råbte: "SÅ HAR VI ET Udstillingskoncept!! ... Den skal vi sgu da lave!!!!", og jeg sagde: "Claus, hold nu op med det dér for fanden," og prøvede at mane til besindelse og i næste nu befandt jeg mig på [museumsdirektør] Annette Johansens kontor, som bad om det oplæg, vi siden lavede på Café Dolly i Horsens onsdag den 1. juli 2009. Jeg kender den præcise dato, for jeg har endnu kvitteringen på schnitzler og fad! Jeg vil gerne takke dig for at du ikke lod dig stoppe af mine forbehold, tak for samarbejdet. Hey, det har virkelig været en fornøjelse.

Willumsen som selvbestaltet autodidakt kunsthistoriker har altid interesseret mig. Det samme gælder hans vision om et todelt museum: En gammel samling bestående af kunst og kunsthåndværk, der som en prisme eller som baggrundsstråling skulle spejle hans eget arbejde, denne vision er fortsat urealiseret. Willumsens samling står stadig til dels uregistreret og magasineret under elendige forhold, som den har gjort siden 1957. Det kunne man godt sige mere om. Men ikke her. Udstillingen *Café Dolly* var en brumbasse, den burde ikke kunne flyve. Det er naturstridigt, men det gjorde den. Tak fordi I så udstillingen ... og for prisen."

Uddrag fra prismodtager Claus Carstensen's tale:

"Når vi nu alligevel er samlet her i dag, vil jeg gerne benytte lejligheden til at knytte et par bemærkninger til museums- og kulturpolitikken i al almindelighed. Ud over at *Café Dolly* var et rent *con amore*-projekt, var det også vores ambition at vise, at der i den såkaldte kulturelle periferi sagtens kan lade gøre at lave en udstilling, som på samme tid er anderledes, spektakulær og forskningsbaseret, og som endda har været så heldig, at den i oktober vandrer videre til Museum of Art i Fort Lauderdale, Florida. Udstillingen var jo på mange måder en udstilling *against all odds*, hvor de spørgsmål vi mødte oftest var:

"Willumsen? Willumsens Museum? Never heard of it! Willumsen's Venice-paintings and Picabia's nudes? Not a good idea!" I en periode på fire måneder var alt gambling og en art limbo. Vi befandt os i en svikmøllesituation hvad angik samlere og fonde, fordi samlerne kun ville give deres tilsagn, hvis finansieringen var på plads (dvs. at vi havde fået tilsagn fra fondene) – og omvendt. Når man møder internationale museumsfolk, så siger de altid: "We adore Picabia, but love Picasso". Det skal forstås på den måde, at Picabia ikke sælger billetter på samme måde som Picasso. Og her er vi fremme ved det centrale mantra i

museumspolitikken: besøgstallet. Eller besøgstallets tyrani, som jeg foretrækker at kalde det. På trods af, at det ikke blev en blockbuster, blev udstillingen alligevel set af 10.000, hvilket ikke er meget i forhold til ARoS, Arken eller Louisiana, men trods alt svarer til, hvad Willumsens Museum har af gæster på et helt år. Det grundlæggende problem i den forbindelse er, at politikerne konstant skærer i kunstmuseernes budgetter og beder museerne om at hente den manglende økonomi hos de betalende gæster. Som om museerne var en forretning, hvor kunderne bare skal sluses igennem. Derved er museerne tvunget til at følge det store flertal af de besøgendes smag, forventninger og krav om eventbaseret oplevelsesøkonomi, som meget let kan gå hen og blive en plat populisme, hvor man følger laveste fællesnævner – det ARoS' kommunikationschef har opsummeret under begrebet 'damerne fra Skanderborg'. Altså kravet om den samme, evigt tilbagevendende turnus af Picasso, Matisse, Munch og Nolde. Ikke at det er dårlige kunstnere, tværtimod – det tjener bare ikke til at udvide horisonten eller erkendelsen. Det er ét skridt frem og to tilbage."

Uddrag fra kulturminister Marianne Jelveds tale:

"Tak for ordet. Og tak til Foreningen af Danske Kunstkritikere, fordi I vil afholde jeres arrangement her i dag. Det er en stor glæde at byde jer alle velkommen til uddelingen af Kunstkritikerprisen 2014. Teaterkritikeren Jens Kistrup har sagt noget klogt om kritikerens rolle, og jeg citerer: *"Kritikeren skal være "en pædagog for voksne, en kommentator og inspirator, popularisator og informator, som andre mennesker kan have en vis tillid til, som de måske kan lære lidt af, men som de bestemt ikke behøver at være enige med, endsige at følge i tykt og tyndt."* Det er en vigtig rolle, som jo faktisk handler om at styrke forbindelsen mellem kunsten og dens publikum. At give publikum et spejl – og et kvalificeret med- og modspil til dets egne oplevelser. Og i dag kan vi faktisk også fejre, at Kunstkritikerprisen fylder rundt. I år er det nemlig tyvende gang, prisen uddeles, og det er jo i sig selv værd at markere. Derfor fejrer vi i dag også kunstkritikken og den danske tradition for at have en fri og levende debat. Vi tror på, at kritiske spørgsmål og diskussion ikke blot styrker en faglig disciplin, men faktisk er en *forudsætning* for, at disciplinen overhovedet kan eksistere. Det gælder selvfølgelig også kunsten: Uden levende kunstkritik – ingen levende kunstscene. Kritikken er dermed et udtryk for den danske tradition for åndsfrihed, og med "frihed for Loke såvel som for Thor" taler vi os frem til et grundlag, hvor vi kan mødes. Med både hensyntagen – og med kant uden hvilken vi ikke kommer videre. Nogle kunstnere synes måske, at det mest er det sidste, når det gælder kunstkritikken. Og I, Foreningen af danske kunstkritikere, har i tyve år været med til at formidle kunsten og kunstens særlige sprog og potentiale – både til fagfæller og til det bredere publikum. Her må jeg indskyde, at vi trænger meget til at blive bevidste om det æstetiske sprog, poesens sprog. Vi kan ikke nøjes med det rationelle og faktuelle sprog til at beskrive og tolke vores liv og samfund. Det rationelle og ofte økonomisk dominerede sprog kan ikke udtrykke vores fornemmelser, forståelser og intuitive sansninger som menneske. Det kan kun beskrive nytteværdien af bestemte handlinger sammenlignede med andre handlinger. Vi har brug for den æstetiske dimension i vores tilværelse. Den finder vi i filosofien, mytologien, religionen, poesien, kunsten og naturen. Den skal I som kunstkritikere formidle som mulige forståelser i kunsten. Og det er ikke nok, at det sker i de kredse, der er umiddelbare modtagere. Det skal også ske i samfundsdebatten. Det skal præge det samlede billede, som medierne på godt og ondt formidler af vores liv og

samfund. Det er det æstetiske og poetiske sprog, der binder os sammen som mennesker. Det er det, der skal gøre os i stand til at søge mening med vores liv og samfund. Derfor har I som kunstkritikere en stor rolle og opgave som formidler af kunst. Dagens to prismodtagere, Christian Vind og Claus Carstensen, skriver sig ind i en fornem række af tidligere prismodtagere, der alle har bidraget kvalificeret til formidlingen af kunst. Som lærer og politiker ved jeg, hvor altafgørende formidlingen er for læringsprocessen. Og hvordan nytænkende formidling pludselig kan vise nye spændende indgange til en videnskab, til en iagttagelse og en oplevelse for en elev, en forsker – eller for en museumsgæst. Jeg kan forstå, at Claus Carstensen og Christian Vind med udstillingen *Café Dolly. Picabia. Schnabel. Willumsen* har lavet en meget speciel udstilling, hvor de besøgende ikke er blevet mødt af de traditionelle formidlingstekster, der normalt ledsager udstillede værker. I jeres udstilling har værkerne *talt for sig selv og med hinanden*. Det understreger også, at *betydning* ikke kun opstår fra tekster. Betydning kommer ofte fra æstetikken i sig selv – og I viste det i selve udstillingen. Det gør kritikerne til daglig. Som profession. Og det gjorde udstillingen, der belønnes i dag, også. Ved at give Kunstkritikerprisen 2014 til kuratorerne bag *Café Dolly* har I, Foreningen af Danske Kunstkritikere, endnu en gang hjulpet os til at finde vej til kunstens poetiske sprog. Det er værd at fejre, og derfor er jeg glad for at være her i dag. Tak for ordet."

Uddrag fra AICA-bestyrelsesformand Lisbeth Bondes tale:

"Lad mig først lige gøre det klart for alle, hvad AICA – eller Foreningen af Danske Kunstkritikere – er for en størrelse, for det er for mange lidt af en hemmelighed. I modsætning til filmkritikerne, der er højst synlige i medielandskabet, når de fejrer de bedste skuespillere med deres Bodil, og i modsætning til litteraturkritikerne, der sidder med i Nordisk Råds Litteraturpris og i Nobelpriskomiteén i litteratur, og som herhjemme har deres egen Georg Brandes Pris samt Litteraturkritikerprisen, for ikke at glemme teaterkritikerne, som optræder scenevant og bades i blitzlys, når de uddeler Årets Reumert og Teaterpokalen til skuespillerne, så er vi kunstkritikere noget nær usynlige i nyhedsmedierne og i kulturlivet, når vi uddeler årets Kunstkritikerpris, selv om det i år er for 20. gang. Denne usynlighed vil vi i den nye AICA-bestyrelse forsøge at rette op på, for aldrig har der været så meget brug for et kritisk, kunstfagligt blik som nu. I disse år oplever vi nemlig et meget højt aktivitetsniveau på kunstscenen, ligesom vi har flere fremragende og internationalt anerkendte, danske billedkunstnere end nogensinde tidligere. Der er tale om intet mindre end en ny, dansk guldalder, vil jeg hævde. Det vil vi kunstkritikere gerne være med til at formidle til publikum. Vi vil også gerne sætte ord på de helt nye og ofte meget samfundskritiske og vågne tendenser i kunsten, hvor unge kunstnere griber mangfoldigheden af energier, mens de endnu er i deres vorden. Det er glædeligt, at kunstinteressen i de sidste 20 år er steget så meget, at der i dag er flere mennesker, som løser billet til kunstmuseerne end til fodboldkampene. Der er også kommet flere og større udstillingsplatforme til. Dels flere gallerier – kommercielle som kunstnerstyrede – dels flere kunstmuseer og kunsthaller. Denne eksplosive aktivitet på kunstscenen kalder i den grad på et kunstfagligt *jugement*, som kan sondre mellem den fremragende, den gode og den mindre gode, kunstneriske præstation."